

Desentralisert studietilbud

– ny giv for allmennmedisin?

I dette nummeret retter vi oppmerksomheten mot nye spennende tiltak for å styrke interessen for allmennmedisin blant medisinstudenter samt styrke rekrutteringen av primærleger til distriktsstrøk.

At disse to satsingene henger sammen, viser spennende erfaringer fra Northern Ontario School of Medicine i Canada – beskrevet av Marianne Vanem og medarbeidere: Provinsen Nord-Ontario, som er like stor som Frankrike og Tyskland til sammen, hadde i mange år et vedvarende underskudd på leger. Behovet for helsetjenester ble etter hvert prekärt. Lokalmyndighetene tok affære og etablerte Northern Ontario School of Medicine (NOSM) for å utdanne egne leger. Rural bakgrunn og utdanning ble identifisert som viktige faktorer for valg av arbeidssted i distrikt. De første studentene ble uteksaminert fra NOSM i 2009, over 70 prosent av legene som ble utdannet der praktiserer medisin i provinsen i dag.

Utplassering i allmennpraksis og ved lokalsykehus over lengre tid gir studentene førstehånds kjennskap til distriktsstrøk og distriktsmedisin – og er en viktig faktor for å rekruttere nyutdannede leger til å jobbe i samme miljø senere. Universitetet i Tromsø (UiT) var tidlig ute med å tilby sine studenter lange praksisperioder i distrikt. Egne erfaringer samt gode erfaringer fra NOSM og andre internasjonale medisnutdanninger, har satt fart i utredningsarbeidet som nå pågår ved UiT for å etablere «Finnmarksmodellen» – et desentralisert studietilbud i Finnmark for femte- og sjettedeårsstudenter. Finnmarksmodellen kan bli Norges svar på det Canada har gjort ved NOSM. Likhetstrekkene mellom regionene er iøynefallende: enorme avstander, et tøft klima og en

flerkulturell pasientgruppe. Håpet er at Finnmark blir en utdanningsarena der den desentraliserte «Finnmarksprofilen» skaper ny faglig entusiasme og bidrar til å forberede fremtidens leger på hva som venter dem i yrkeslivet.

Når spørsmålet gjelder et desentralisert studietilbud, er det viktig å høre hva studentene selv tenker og hvilke erfaringer de gjør seg gjennom utplassering. Vi har derfor snakket med koordinatorene ved Universitetet i Tromsø, Trondheim, Bergen og Oslo for å få et førstehånds innblikk i hvordan universitetene har organisert studentutplasseringen i allmennmedisin og hva slags tilbakemeldinger studieplassene har fått fra studentene. I tillegg deler Anne Ruud og Jonas Skylstad sine erfaringer, henholdsvis som mester og svenn. Studentene har et stort utbytte av praksisperioden fordi den skaper en arena for utfordrende og positiv allmennmedisinsk læring. Også for den enkelte allmennlege – som underviser og har med seg en student i praksisen – vil det være faglig berikende.

Marit Halonen Christiansen reflekterer over betydningen av pasient- og praksisnær undervisning i medisinstudiet. Hun refererer et prosjektarbeid i regi av Legeforeningen, der man ser på ulike praksisarenaer for medisinstudenter. Tradisjonelt har universitetssykehusene og helseforetakene vært primære undervisningssteder, men Halonen Christiansen argumenterer for at også kommunene bør få et større og lovhjemlet ansvar for utdanning av leger og helsepersonell. Dette er et viktig innspill – og høyst betimelig med tanke på primærhelsetjenestemeldingens visjoner om at «brukerne skal få større innflytelse over egen hverdag, gjennom mer valgfrihet og et større mangfold av tilbud.» Skal vi lykkes

med å få økt brukermedvirkning i norsk helsestell, må vi skape møtepunkter for brukere, helsepersonell og helsepersonell som er under utdanning. Det må skje ute i kommunene – men det forutsetter at kommunene får tilført økonomiske, faglige og pedagogiske ressurser og virkemidler.

Å jobbe som lege i distriktskommuner er på mange måter en livsstil. Legen får nær kjennskap til sine brukere og til lokale kultur- og familieforhold. Dermed får legen også en signifikant betydning for mange menneskers ve og vel. I *Utpostens dobbelttime* blir vi bedre kjent med Ánne Máddji Heatta Bjelland og Runar Hals Bjelland, et ungt legepar som i ordets rette forstand har valgt Distrikts-Norge som startsted for sin legekarriere. De to står for 50 prosent av legedekningen i Kautokeino, Norges største kommune i areal.

For å få en god primærhelsetjeneste, må også vi leger bidra til å skape utviklende og lærende arenaer som sprer interessen for allmennmedisin og samfunnsmedisin. Den jobben starter ved våre legekontor. For meg personlig var utplasseringen som turnuslege ved Skårer legesenter i Akershus avgjørende for valget om å ta spesialistutdanningen i allmennmedisin. Et åpent arbeidsmiljø og en inkluderende måte å jobbe på, pirret min nysgjerrighet både for faget og fastlegearbeidet. Et godt og kollegialt arbeidsmiljø er avgjørende for trivsel og velvære. I min praksis ved Dalen legesenter i Bergen har vi travle dager, men likevel er smilet og spøken aldri langt unna. Vi har både turnuslege og studenter på kontoret – og de beriker utvilsomt arbeidet ved legesenteret. Mitt råd til alle fastleger som har vært inne på tanken om å ha student i sin praksis, er: Prøv det!

BADBONI EL-SAFADI